

zeven en twintig ellen wei en hooiland gelegen onder de Gemeente van Ruwiel. (3) Een bunder, zeventig roeden, achttien ellen wei en hooiland gelegen onder Kortrijk-Ruwiel. "Alles in hure gebruikt geweest door den landman Knijff". Huurder was Gijsbert Kersbergen, bouwman, wonende te Portengen, voor f 648,-, "de landerijen voor tien aaneenvolgende maanden ingaande met primo Maart en de huizinge en verdere getimmerens voor twaalf aaneenvolgende maanden ingaande met den Eersten Mei, beide van dezen jare" (1829).

We zagen dat Frowijn nog een pachtovereenkomst had met de orde, die liep tot 31 december 1833. Oosterlaken zat in 1829 naar alle waarschijnlijkheid nog op de door hem gehuurde boerderij in Vijfhoeven.

Volgens een naderhand toegevoegde notitie in de sedert 1816 bijgehouden legger van de bezittingen en lasten der orde werden alle drie de boerderijen toch nog in 1829 door de Duitse Orde verkocht; de drie verkoopakten passeerden op 20 november 1829 voor notaris G.H. Stevens te Utrecht. Met de eerstgenoemde boerderij werd ook een gedeelte van 19 bunder, 12 roeden en 38 ellen wei- en hooiland te "Breukelen bij Ruwiel" meeverkocht; de gezamenlijke prijs bedroeg f 6650,- (het resterende land bij Ruwiel bracht nog f 1210,- op). De verkoopprijs van de tweede boerderij was f 3150,-.

Vermoedelijk waren de oppervlakte-aanduidingen in feite in metrische eenheden, alhoewel nog de oude termen bunder, roede en el werden gebruikt in plaats van hectare, are en centiare. Bij de twee boerderijen te zamen hoorde dan bijna 39,15 hectare land.

Het verslag van de rentmeester, opgenomen in de notulen van de commissoriale vergadering van de commandeurs op 24 november 1830, geeft een iets ander beeld van de opbrengsten. Welke de meest accurate is, heb ik niet kunnen vaststellen.

Die notulen melden: "Dat de verkoop van de hofsteden en landerijen onder Kortrijk en Vijfhoeven bij Commissoriale Resolutie van den 26 October 1829 geschorst, den 20 November daaraanvolgende voortgang had gehad, hebbende de hofstede en landerijen onder Laagnieuwkoop No. 16 en 18 afgebragt de som van f 6650,-. Welke gelde, in de Kapitaal Rekening van den jare 1829 zijn verantwoord, terwijl die onder Breukelen no. 19 en 20 heeft afgebragt f 5050, en die onder Laagnieuwkoop No. 15 f 3150 en eindelijk het perceel land onder Breukelen no. 17 de som van f 1210. Welke drie laatste posten in de volgende Kapitaal Rekening verantwoord zullen worden."

De hofstede Zuivelhoeve in Vijfhoeven

Na 120 jaar waren bij de Duitse Orde de teleurstellende ervaringen, die hen uit Vijfhoeven deden vertrekken, vergeten. Men waagde zich aan een nieuw, kortstondig, avontuur aldaar.

Op 28 januari 1950 kocht de orde van de gebroeders Jan en Gijsbertus van Eck voor f 23 000,- "de boerenhofstede genaamd Zuivelhoeve te Kortrijk 68B onder Kockengen, groot 17.71.17 ha". Een deel van het bijbehorende land strekte naar oude gewoonte nog van de Kortrijkse Dijk tot aan de Portengense Dijk, een deel was minder diep en stuitte naar het westen op land van een andere eigenaar.

In 1950-1951 liet de orde de vervallen veeschuur totaal vernieuwen voor de - in verhouding tot de koopsom niet geringe - aanneemsom van f 15 865,-. Toch was men blijkbaar niet echt tevreden met dit nieuwe bezit. Op 16 maart 1961 werden boerderij en land voor een bedrag van f 65 000,- verkocht aan Dr Niels Elink Schuurman, arts te Deventer.

Momenteel bezit de Ridderlijke Duitse Orde geen land en boerderijen meer in het voormalige Vijfhoeven.

Uit oude raadsnotulen (14)

Breukelaars wilden in 1930 naar de radio luisteren

In 1919 zond H.H.S. à Stéringa Idserda het eerste omroepprogramma in Nederland uit. In 1920 - 1923 begonnen ook anderen. In 1923 ging de Rijksoverheid werken aan een wettelijke regeling van het omroepbestel. In 1924 - 1925 werden de omroepverenigingen AVRO, NCRV, KRO en VARA opgericht; in 1926 volgde de VPRO. De belangstelling voor radio-ontvangst nam snel toe. Eind 1926 waren er in Nederland circa 1500 radio-distributie-aansluitingen, per eind 1930 al 175 403. Waar geen radiodistributie was, moesten de mensen zelf voor een ontvangerinrichting zorgen.

Op 7 januari 1930 kwamen B&W van Breukelen-Nijenrode in vergadering bijeen. Burgemeester was toen Mr. M.P. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren, wethouders

waren J. Molenkamp en J.C. Godefrooij. Aan de orde was onder meer "een verzoek van H. van Donkelaar om vergunning voor het hebben van draden over den openbaren weg" (Herenstraat) "voor Radio aansluiting". De burgemeester "licht toe dat er enkele ingezetenen zijn die ook reeds draden voor 't zelfde doel over de openbare straten of wateren hebben gespannen. Deze aangelegenheid wordt in den breede besproken. Besloten wordt geen vergunning te geven en daar waar ze reeds zijn aangebracht een aanschrijving te doen uitgaan, dat de draden opgeruimd moeten worden binnen 8 dagen na dezen".

(Uit: Nieuw Archief Gemeente Breukelen-Nijenrode, inv. nr. 65. Notulenboek vergaderingen van Burgemeester en Wethouders, 6 juni 1929 - 17 september 1931.)

A.A.M.